

Diyar-ı Güzeran

Deneyimlediğimiz kent olan Diyarbakır bir şekilde dikkatimizi çekmişti. Uzun periyotlarla incelendiğinde değişen nüfus kitlesi bizi bazı araştırmalar yapmaya itti. Gördük ki Diyarbakır'da göç önemli bir olgu. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en çok göç alan ve en çok göç veren kenti olup adeta bir koridor görevi üstlenmektedir. Göç, metropollerin kaldırabileceğinden fazla büyümesine yol açmakta ve onlara geri dönüşü çok zor olan zararlar vermektedir. Öyle ki doğudan başlayan göçler batıdaki şehirleri oldukça etkilemektedir. Batıdaki metropollerini doğuya bakmadan yorumlayamayız.

Projeye birlikte Diyarbakır aldığı göçün 2 katı göç vermeyecek, aynı zamanda daha önce göç eden halkın geri dönmesinide sağlayacaktır. Projede göç eden bir aileden babanın oğluna nasıl süreçlerden geçtiklerini ve döndükten sonra nelerin değiştiğini anlattığı hikaye yer almaktadır.

Diyarbakır'ın kentsel ölçekte yapılan analizleri sonucunda tarım alanlarının imara açıldığı görüldü. En önemli geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılık bu yüzden çok azalmıştır. Bunun yerine 20 yıl sonrası için yapılacak planlamalar analizler dahilinde verimli topraklarda bilinçli tarım yapılması amaçlanmıştır. Bilinçli tarım için halk bilgilendirilecek, tarım stratejileri oluşturulacak, çiftçilerin ortak kullanımı için işletme ve soğuk hava tesisleri kurulacaktır. Ayrıca tarım yapılırken yeni sulama sistemleri ve güneş panellerinden enerji üretiminde yararlanılacaktır. Şehirden uzakta verimsiz topraklarda ise sanayi yapıları kurularak iş olanağı sağlanacaktır.

Diyarbakır'ın aynı zamanda kendi enerjisini sürdürülebilir bir şekilde sağlaması amaçlanarak rüzgar tribün alanları kurulacaktır. Bunun için yapılacak analizler sonucunda rüzgardan alınacak verimin en iyi olduğu alan seçilecektir.

Projedeki bu kararlardan sonra seçilen 3 alanın iyileştirilmesi, değerlerinin korunması amaçlanmıştır. Halkın kültürel birikimini artıracak, kamusal mekanlarını daha iyi yer haline getirecek, yaşama alanlarını tektipleştirmekten kurtaracaktır.

İlk olarak ele alınan alan Dağkapı Meydanı'dır. Daha önce beton yığını olan kamusal boşluk, mevcut yeşil dokunun devam ettirilmesiyle çevresiyle bir bütün hale getirilecektir. Meydana sergi alanları, peyzaj elemanları, etkinlik alanı, surlara film yansıtılarak bazen gergin bir havaya bürünen şehrin daha huzurlu, yaşanabilir, sosyal olması amaçlanmıştır. Ayrıca kent bahçeceliği yapılarak halkın toprakla buluşması sağlanacaktır.

İkinci olarak ele alınan alan 5 nolu Cezaevi'dir. Diyarbakır tarihinde kara leke olan cezaevini ele alarak burayı müze haline getirmek amaçlanmıştır. Bu sayede şehir tarihiyle yüzleşmiş ve değerlerine sahip çıkmıştır. Bu gibi faaliyetler şehrin kültürel açıdan da zenginleşmesi amaçlanmıştır. Müze yapısı açık ve kapalı mekanlarıyla ve bu mekanların özel temalarıyla insanlara adaleti, eşitliği, özgürlüğü, barışı ve orada daha önce neler yaşandığını en iyi şekilde anlatacaktır.

Son olarak ele alınan alan Suriçi'ne yakın bir yer olan Kaleiçi'ndedir. Kentsel dönüşüm furcasından dolayı insanların evleri yıkılmıştı. İnsanlar tektipleştirilen konutlarda oturmak zorunda kalmıştır. Bu duruma çözüm olarak ise yine tarihten iz alınarak geleneksel Diyarbakır evlerinin özellikleri yeniden yorumlanarak ve burada yaşayan halkın artık kendi istediği, kendi alışkanlıklarına imkan veren konutlarda yaşaması amaçlanmıştır. Bunun için farklı birçok plan ve kesit tipleri çalışıldı. Bunlardan seçilen iki tip tasarlandı. Bu tasarımlarda Diyarbakır halkının alışkın olduğu eyvan, dam, avlu, cumba gibi mekanlar yeniden yorumlanmıştır. Şehrin iklimi göz önünde bulundurularak gölgelik alanlar oluşturulmuş, geleneksel bazalt taşına yer verilerek sürdürülebilirlik sağlanmıştır.